

КВАЗИМЕМЛЕКЕТТІК СЕКТОР МЕН ЖЕКЕ БИЗНЕС ҮШІН СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ КОМПЛАЕНС – А-ДАН Я-ҒА ДЕЙІН

**5-САБАҚ. СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА
ҚАРСЫ КОМПЛАЕНС-ҚЫЗМЕТІ: МІНДЕТТЕРІ,
ФУНКЦИЯЛАРЫ, ҚҰЗЫРЕТІ**

**Бұл презентация «БИЗНЕСТЕГІ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ
ІС-ҚИМЫЛ» онлайн-курсы үшін дайындалған.**

Онлайн-курс Siemens Integrity Initiative қолдауымен Құқықтық саясатты зерттеу орталығымен (LPRC) ынтымақтастықта «Kazakhstan Bar Association» заң консультанттары палатасы іске асыратын «ЭЫДҰ стандарттарына сәйкес Қазақстанда іскерлік парасаттылықты арттырудың және корпоративтік басқаруды дамытудың жүйелі, құрылымдалған және тиімді саясатын іске асыру» жобасы шеңберінде әзірленді.

БАЗЕЛЬ КОМИТЕТІНІҢ ҰСЫНЫСТАРЫ

Банктік қадағалау жөніндегі Базель комитеті 2005 жылдың сәуірінде «Банктердегі Комплаенс және комплаенс-функция» құжатын шығарды. Онда Базель комитеті банк секторындағы комплаенс принциптерін анықтады.

Бұл құжатты комплаенс бойынша халықаралық стандарт деп санауға болады.

КОМПЛАЕНСТІҢ АНЫҚТАМАСЫ

СТАНДАРТТАУ

- ◆ ISO 19600:2014 Compliance Management System
- ◆ ISO 37001:2016 Anti-bribery Management Systems
- ◆ ISO 37301:2021 Compliance Management Systems
- ◆ Корпоративтік сәйкестікті бағалаудың американдық бағдарламасы (2020)

DOJ 7 ҚАҒИДАСЫНЫҢ ТИІМДІЛІГІ

1. Стандарттар мен рәсімдер;
2. Басшылық тарапынан қадағалау;
3. Тиісті емес адамдардың қатысуын болдырмау;
4. Коммуникация (қызметкерлер мен контрагенттердің хабардар болуы);
5. Үздіксіз мониторинг;
6. Орындау («бір мезетте қатал әрі жұмсақ болу» саясаты);
7. Өзін-өзі реттеу және тәуекелдерді мерзімді бағалау.

КОРПОРАТИВТІК КОМПЛАЕНС- БАҒДАРЛАМАЛАРДЫ БАҒАЛАУ

- ◆ Corporate Enforcement policy 2017 (red. 2019);
- ◆ 2020 жылдың маусымында DoJ прокурорларға арналған құжатты жаңартты;
- ◆ Evaluation of Corporate Compliance Programs.

ҚҰЖАТТЫҢ МАҚСАТЫ

Прокурорларға компанияның комплаенс-бағдарламаларын анықтауға көмектесу:

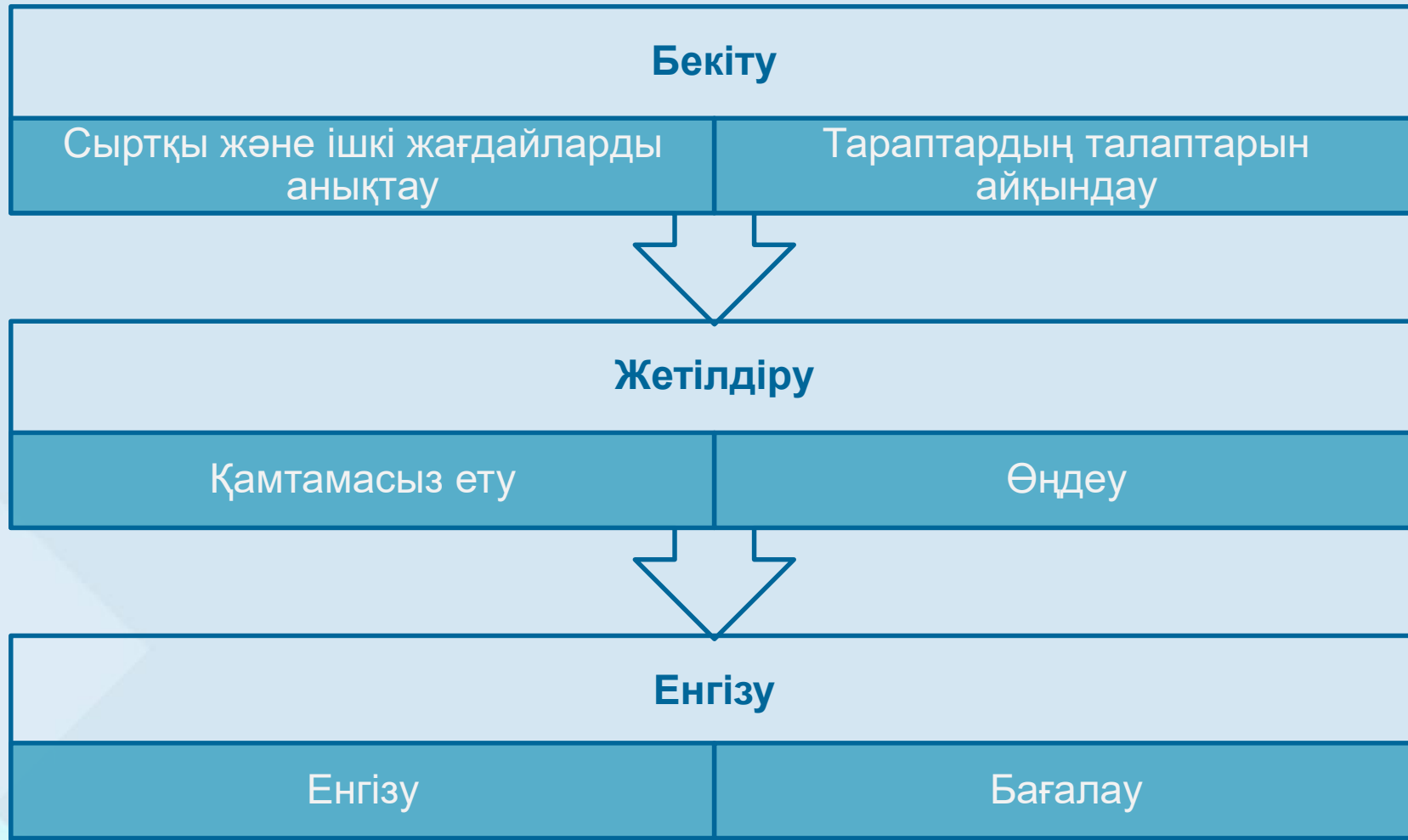
- ◆ Келісім түрі;
- ◆ Айыппұл мөлшері;
- ◆ Компанияның қылмыстан кейінгі міндеттемелері.

БАҒАЛАУДЫҢ НЕГІЗГІ СҰРАҚТАРЫ

- I. Комплаенс-бағдарлама жақсы құрастырылған ба (Well designed)?
- II. Бағдарлама адал қолданылады ма? (алдыңғы нұсқада бағдарлама тиімді қолданылады ма?)
- III. Бұл бағдарлама іс жүзінде жұмыс істей ме?

3 КЕЗЕҢ

ИСО

ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ КОМПЛАЕНС ЖҮЙЕ ҮШ ҚОРҒАНЫС ЖЕЛІСІНЕН ТҰРАДЫ

1

2

3

Кім

Бизнес-функциялар мен жедел бөлімшелердің барлық қызметкерлері

- ◆ Қаржылық бақылау
- ◆ Салықтық бақылау
- ◆ Ақпараттық қауіпсіздік
- ◆ Тәуекел-менеджмент
- ◆ Құқықтық тәуекелдерді бақылау
- ◆ Комплаенс функциясы

Ішкі аудит

Мақсат

Олардың қызметіне тән тәуекелдерді уақтылы анықтау, Бақылау және азайту. Бұл үшін қажетті рәсімдерді бөлімшелер дербес әзірлейді және енгізеді.

Тәуекелдерді басқару әдіснамасын әзірлеу және енгізу, тәуекелдерді басқару бойынша «1-ші желі» бөлімшелерінің стандарттарын айқындау және іс-қимылдарын үйлестіру, сондай-ақ компанияда комплаенс мәдениетін қалыптастыру.

Тәуекелдерді басқару процестерінің сапасын және 1-ші және 2-ші желілердің өзара әрекеттесу тиімділігін бағалау.

КОМПАНИЯДА КОМПЛАЕНС ЖҮЙЕСІН ҰЙЫМДАСТЫРУ ПРИНЦИПТЕРІ

Tone at the top

Басшылық тарапынан сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілікті көрсету және талпыну

Zero tolerance to corruption

Сыбайлас жемқорлық көріністеріне мүлдем төзбеушілік мәдениетін қалыптастыру

Transparency

Корпоративтік ашықтықты арттыру

Compliance

Компания өкілдігінің барлық юрисдикцияларында заңнаманы сақтау

Business ethics

Компания өкілдігінің барлық юрисдикцияларында заңнаманы сақтау

Corporate social responsibility

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы бастамаларды қолдау және ілгерілету

ТОНЕ АТ ТНЕ ТОР-ҚА ТӨМЕНДЕГІЛЕР ЕНЕДІ:

- ◆ Жоғары басшылықтың қолдауы мен адалдығы
  - ішкі рәсімдер;
  - этикалық стандарттар;
  - комплаенс бағдарламасы.
- ◆ Компанияның нақты тұжырымдалған сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаты
- ◆ Орташа көңіл-күй

«TONE AT THE TOP» ІСКЕ АСЫРУ – БҰЛ МӘДЕНИЕТТІ ҚАЛЫПТАСТЫРУ, МҰНДАҒЫ

- ◆ **Комплаенс рәсімдерін сақтау – компаниядағы әр адамның міндеті**
- ◆ **Рәсімдер сыбайлас жемқорлыққа сезімтал барлық аймақтарды қамтиды**
  - Сыйлықтар;
  - Өкілдік шығындар мен қонақжайлылық;
  - Клиенттердің сапарлары;
  - Саяси жарналар;
  - Қайырымдылық және демеушілікке қатысу;
  - Формальдылықты жеңілдету үшін төлемдер;
  - Бопсалау;
  - Мүдделер қақтығысы.
- ◆ **Рәсімдердің сақталуын қамтамасыз ету үшін үздіксіз қызмет:**
  - Команданы тұрақты оқыту;
  - Хабардарлық қызметінің орындалуын қолдау;
  - Кез келген тәртіп бұзушыға қатысты барабар тәртіптік рәсімдер.

ZERO TOLERANCE TO CORRUPTION

Бірде-бір сыбайлас жемқорлық құқық
бұзушылық жазасыз қалмауы және
компания тарапынан жабылмауы тиіс

TRANSPARENCY-ГЕ ТӨМЕНДЕГІЛЕР ЕНЕДІ

- ◆ Төмендегілер туралы ақпаратты ашу:
  - Корпоративтік басқару;
  - Тәуекел факторлары;
  - Қаржылық және операциялық нәтижелер;
  - Компанияның мақсаттары.
- ◆ Ашық есептілікті қамтамасыз ету үшін қаржылық және бухгалтерлік рәсімдер

COMPLIANCE

- ◆ **Жүйе белгілі бір компанияның тәуекелдерін жеке бағалау негізінде жасалуы керек:**
  - Қатысу географиясы;
  - Сала/қызмет түрі.
- ◆ **Тәуекелдер – бұл динамика. Ол үшін төмендегілер қажет:**
  - Тәуекелдерді үнемі қайта бағалау;
  - Тәуекелдерді үнемі бақылау;
  - Қажет болған жағдайда компанияның сәйкестік бағдарламасын бейімдеу.
- ◆ **Тәуелсіз комплаенс-бөлімше:**
  - Басшылық тарапынан тәуелсіздіктің барабар деңгейі;
  - Функцияны орындау үшін ресурстар;
  - Өкілеттіктер.

BUSINESS ETHICS - БҰЛ

Контрагенттердің этикалық нормаларды сақтау бағдарламасы, ол келесі маңызды элементтерді қамтиды:

- Контрагенттерді таңдау және тексеру кезінде тиісті байқағыштық (нәтижелері құжатталады) + ынтымақтастық процесіндегі тексеру: тексеру деңгейі тәуекел деңгейіне байланысты;
- Контрагенттерді сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметтің бейілділігі және компанияда комплаенс-рәсімдердің, бизнес-этика принциптерінің болуы туралы хабардар ету;
- Іскерлік серіктестерде комплаенс-міндеттемелер туындаған жағдайда ынтымақтастық болуы мүмкін (іскерлік этика кодексіне қол қою, сыбайлас жемқорлыққа қарсы ескертулер, т. б.);

Кімге қатысты қолданылады?

- агенттер және басқа делдалдар, кеңесшілер, өкілдер, дистрибьюторлар, мердігерлер, жеткізушілер және т. б.

КОМПЛАЕНС ЖҮЙЕСІНІҢ ЭЛЕМЕНТТЕРІ

- ◆ Директорлар кеңесінің бақылауы және жоғары басшылықтың міндеттемесі
- ◆ Аумақтық бөлінген құрылымы бар комплаенс тәуелсіз бөлімшесі
- ◆ Комплаенс-тәуекелдерді бағалау
- ◆ Бизнес-үдерістерге арналған қағидалар мен рәсімдер
- ◆ Оқыту және коммуникация
- ◆ «Жедел желі», тергеу және жауапкершілік
- ◆ Комплаенс-бағдарлама
- ◆ Жүйенің аудиті және бағдарламаны бейімдеу

ЭТИКА КОДЕКСІ

1. Іскерлік серіктестермен қарым-қатынас принциптерін белгілейді;
2. Басқару мәдениетін анықтайды;
3. Мүдделер қақтығысын шешу рәсімін белгілейді;
4. Сыйлық саясатын реттейді;
5. Компанияға жұмысқа орналасу принциптерін белгілейді;
6. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл;
7. Ақпарат пен активтерді қорғау;
8. Зияткерлік меншік;
9. Қаржылық есептілік;
10. Кодексті бұзғаны үшін жауапкершілік.

COMPLIANCE ЖӘНЕ INTEGRITY АРАҚАТЫНАСЫ

COMPLIANCE

- белгіленген ережелерді сақтау жөніндегі қызмет, яғни сыртқы жағы

INTEGRITY

- компаенстің моральдық және этикалық компоненті, яғни ішкі жағы

ISO 19600 ҚОЛДАНУ САЛАСЫ

- ◆ Осы Халықаралық Стандарт ұйым шеңберінде тиімді және жылдам әрекет ететін сәйкестік менеджменті жүйесін құру, әзірлеу, енгізу, бағалау, қолдау және жақсарту бойынша басшылықты ұсынады.
- ◆ Сәйкестікті басқару жүйелеріне арналған ұсыныстар ұйымдардың барлық түрлеріне қолданылады.
- ◆ Бұл ұсыныстарды қолдану дәрежесі ұйымның көлеміне, құрылымына, сипатына және күрделілігіне байланысты.
- ◆ Осы Халықаралық Стандарт тиісті басқару, теңгерімділік, ашықтық және тұрақтылық принциптеріне негізделген.

ISO СТАНДАРТТАРЫНЫҢ ЖАҢА ҚҰРЫЛЫМЫ

ISO стандарттары Annex SL құжаты негізінде
«**Менеджмент жүйелеріне арналған стандарттар мен менеджмент жүйелеріндегі негізгі терминдер мен анықтамалар үшін жоғары деңгейлі құрылым және бірдей мәтіндік ядро**» (SL қосымшасы, ISO/IEC директивалары. 1-бөлім. 2013) атауымен шығарылады немесе жаңартылады (ISO Guide 83:2011)

ЖОҒАРҒЫ ДЕҢГЕЙЛІ ҚҰРЫЛЫМ

- ◆ PVPD циклі мен процесс тәсілін қамтиды;
- ◆ ISO 31000:2009 «Тәуекелдерді басқару-принциптері және қолдану жөніндегі нұсқаулық» стандарты контекстінде тәуекелге бағытталған ойлауды қолданады.

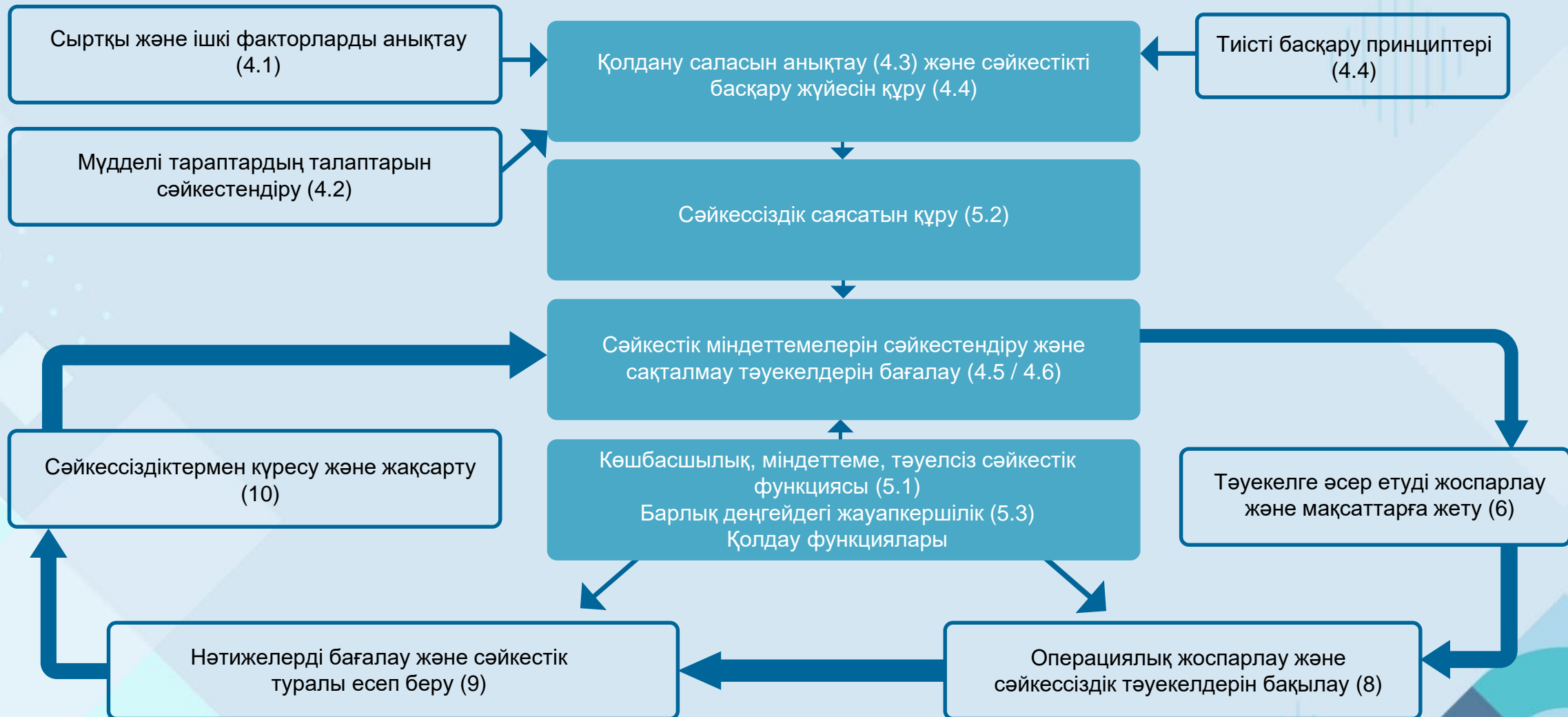
**HLS: High Level
Structure**

**Жоғары Деңгейлі
Құрылым.**

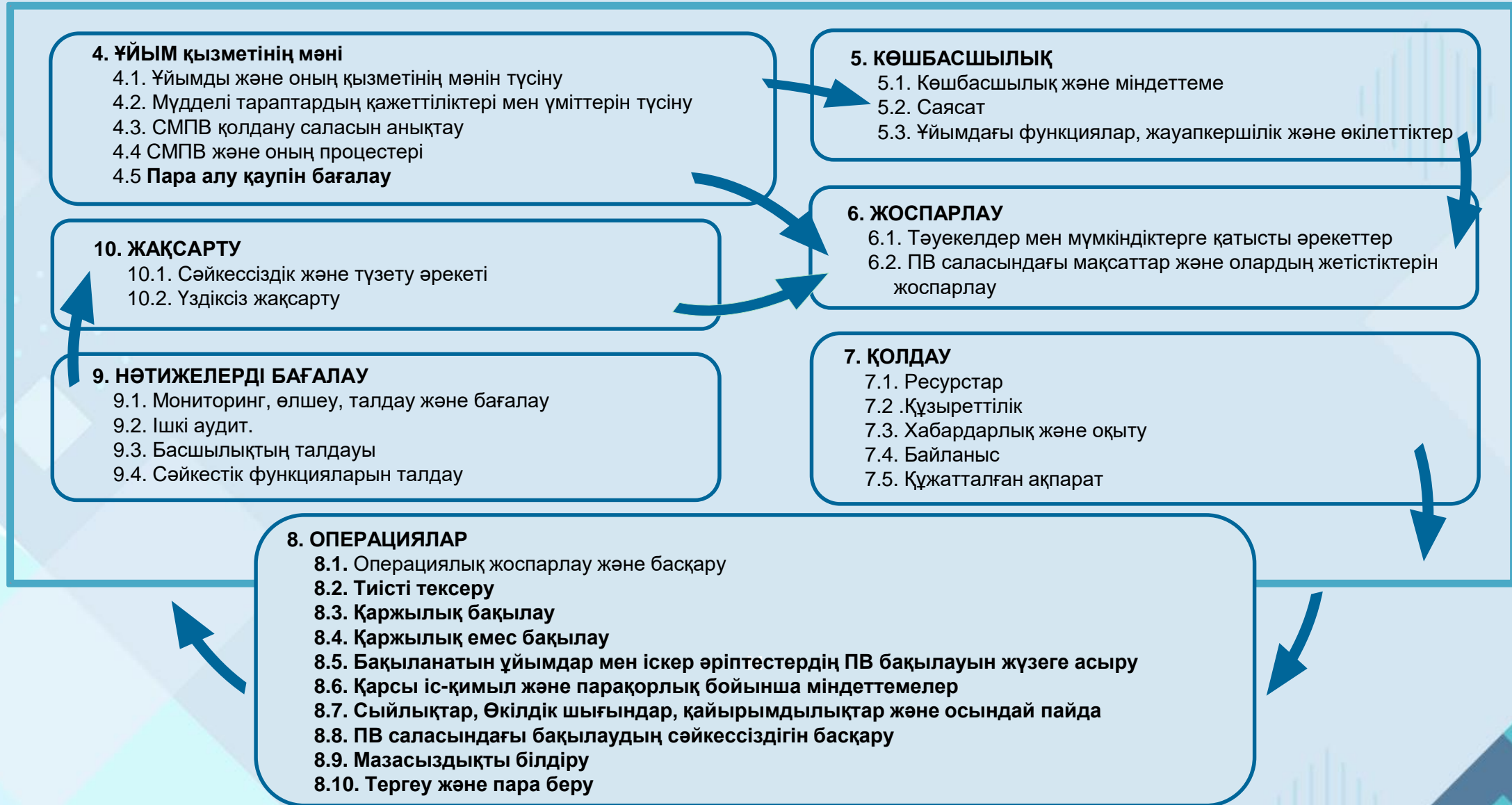
Оның негізінде 12
стандарт шығарылды

КІРІСПЕ: СӘЙКЕСТІКТІ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІНІҢ БЛОК - СЫЗБАСЫ

37001:2016 СТАНДАРТЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

ЖАҢА ИСО 37301

- ◆ **Мақсаттар**
- ◆ Парасаттылық
- ◆ Мәдениет
- ◆ Сәйкестік
- ◆ Бедел
- ◆ Құндылықтар
- ◆ Іскерлік этика

ЖАҢА ИСО 37301

- ◆ **Принциптер**
- ◆ Адал басқару
- ◆ Парасаттылық
- ◆ Ашықтық
- ◆ Нәтиже үшін жауапкершілік
- ◆ Тұрақтылық

ЖАҢАСЫ

- ◆ Қолданыстағы комплаенс мәдениетін бағалау қажеттілігі
- ◆ Ұйымның барлық деңгейлерінде мәдениетті насихаттау
- ◆ Құжаттау тәртібі
- ◆ Жұмыс нәтижелерін және тиімділігін бағалауға қойылатын талаптар

ТӘУЕКЕЛ МЕНЕДЖМЕНТІ

1. Бар тәуекелдерді анықтау
2. Анықталған тәуекелдерді басқаруға жауапты адамдарды тағайындау
3. Тәуекелдердің көрнекі картасын жасау
4. Тәуекелдерді басқарудың тиімді мониторингі

ТӘУЕКЕЛГЕ БАҒЫТТАЛҒАН ОЙЛАУ (4.6-Т.)

4-бөлім

Ұйым қызметінің мәні: Ұйым SMS-тің жоспарланған нәтижелеріне қол жеткізу қабілетіне әсер етуі мүмкін жағдайларды анықтайды. Сондай-ақ сәйкессіздік тәуекелдерін анықтайды және бағалайды.

5-бөлім

Көшбасшылық: Жоғары басшылық SMS нәтижелілігіне қол жеткізуге, атап айтқанда тәуекелдерді бақылау шараларына қатысты өзінің міндеттемесін көрсетеді.

6-бөлім

Жоспарлау: Ұйым сәйкессіздік тәуекелдері бойынша іс-әрекеттерді және осы әрекеттерді SMS процестеріне біріктіруді жоспарлайды.

ТӘУЕКЕЛГЕ БАҒЫТТАЛҒАН ОЙЛАУ (4.6-Т.)

8-бөлім

Операциялар: Ұйым сәйкессіздік тәуекелдерін бақылау шараларын енгізеді.

9-бөлім

Нәтижелерді бағалау: Ұйым SMS көрсеткіштерін анықтау процесінде сәйкессіздік тәуекелдерін бағалау нәтижелерін ескереді.

10-бөлім

Жақсарту: Ұйым сәйкессіздік үшін қажетті түзетулер мен түзетуші шараларын орындайды.

4-БӨЛІМ. ҰЙЫМ ҚЫЗМЕТІНІҢ МӘНІ

- 4.1 Ұйымды және оның қызметінің мәнін түсіну
- 4.2 Мүдделі тараптардың талаптарын түсіну
- 4.3 SMS қолдану саласын анықтау
- 4.4 SMS және тиісті басқару принциптері
- 4.5 Сәйкестік міндеттемелері
- 4.6 Сәйкестік тәуекелдерін анықтау, талдау және бағалау

4.1 ҰЙЫМДЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ ҚЫЗМЕТІНІҢ МӘНІН ТҮСІНУ

Ұйым өзінің ниеттеріне сәйкес келетін және оның сәйкестікті басқару жүйесінің жоспарланған нәтижелеріне қол жеткізу қабілетіне әсер ететін сәйкессіздік тәуекелдеріне қатысты сыртқы және ішкі факторларды (жағдайларды) анықтауы керек.

4.2 МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРДЫҢ ҚАЖЕТТІЛІКТЕРІ МЕН ҮМІТТЕРІН ТҮСІНУ

Ұйым төмендегілерді анықтауы керек:

- ◆ сәйкестік менеджменті жүйесіне қатысы бар мүдделі тараптар
- ◆ осы мүдделі тараптардың талаптары

4.3 СӘЙКЕСТІК МЕНЕДЖМЕНТІ ЖҮЙЕСІН ҚОЛДАНУ САЛАСЫН АНЫҚТАУ

Ұйым қолдану аясын анықтау үшін сәйкестікті басқару жүйесінің шекаралары мен қолданылуын анықтауы керек.

Қолдану саласын анықтау кезінде ұйым мыналарды ескеруі керек:

- ◆ 4.1-де айтылған сыртқы және ішкі факторлар
- ◆ 4.2 және 4.5.1-де айтылған талаптар

Қолдану саласы **құжатталған ақпарат** түрінде оңай қол жетімді болуы керек.

КОМПЛАЕНС-ТӘУЕКЕЛДЕРДІҢ 12 АЙМАҒЫ

- ◆ Салық есептілігі;
- ◆ Қаржылық және есеп беру талаптары;
- ◆ Контрагенттермен байланысты қызмет;
- ◆ Ұйымдастыру саласына жататын қызмет;
- ◆ Жеке мінез-құлыққа қатысты қызмет (мүдделер қақтығысы);
- ◆ Шаруашылық активтерді тіркеу;
- ◆ Лицензиялау саласындағы міндеттемелер;
- ◆ Еңбекті қорғау, техника, қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау (HSE) талаптары;
- ◆ Монополияға қарсы талаптар;
- ◆ Санкциялар және сауда шектеулері;
- ◆ Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл, парақорлыққа қарсы күрес және ақшаны жылыстату жөніндегі шаралар;
- ◆ Жеке деректерді қорғау (GDPR).

4.4 СӘЙКЕСТІКТІ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІ ЖӘНЕ ДҰРЫС БАСҚАРУ ПРИНЦИПТЕРІ

Ұйым **басқарудың** мынадай **принциптерін** назарға ала отырып, осы халықаралық стандартқа сәйкес қажетті процестер мен олардың өзара іс-қимылын қоса алғанда, комплаенс менеджмент жүйесін белгілеуге, әзірлеуге, енгізуге, бағалауға, қолдауға және ұдайы жетілдіруі тиіс:

- ◆ комплаенс-функцияның басқару органына тікелей қол жеткізуі;
- ◆ сәйкестік функциясының тәуелсіздігі;
- ◆ сәйкестік функциясына бөлінген тиісті өкілеттіктер мен тиісті ресурстар.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

- ◆ Акционерлер
- ◆ Директорлар кеңесі
- ◆ Менеджмент

КОРПОРАТИВТІК ҚАТЫНАСТАРДЫҢ СИПАТЫ

- ◆ Сенімгерлік қатынастар
- ◆ Қоғам мүшелері адал және ақылға қонымды әрекет етуі керек (duty of care, duty of loyalty)

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ

- ◆ **Унитарлық (бір деңгейлі) модель** – англо – саксон әлемі – атқарушы және атқарушы емес (тәуелсіз директорлар) директорларды қамтиды.
- ◆ **Екі деңгейлі басқару жүйесі** – Роман-герман жүйесі. Бақылау кеңесіне бөлінеді, акционерлердің мүдделерін және атқарушы орган болып табылатын басқарманы білдіреді.

КОМПЛАЕНС РӨЛІ

- ◆ 2000 жылдардағы дағдарыс тәуелсіз директорлар рөлінің маңыздылығының артуына әкелді.
- ◆ SOX Заңы атқарушы емес директорлардың көпшілігін талап етеді.
- ◆ Bribery Act жылына кемінде бір рет комплаенс-офицерден атқарушы емес директорлардың алдында «жабық есіктердің артында» есеп беруді талап етеді.

4.5 ОРЫНДАУ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

4.5.1 ОРЫНДАУ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІН СӘЙКЕСТЕНДІРУ

- ◆ Ұйым өзінің сәйкестік міндеттемелерін және олардың қызметі, өнімдері мен қызметтері үшін маңыздылығын жүйелі түрде анықтауы керек.
- ◆ Ұйым өзінің сәйкестік менеджменті жүйесін құру, әзірлеу, енгізу, бағалау, қолдау және жақсарту кезінде осы міндеттемелерді ескеруі керек.
- ◆ Ұйым өзінің сәйкестік міндеттемелерін оның көлеміне, күрделілігіне, құрылымына және операцияларына сәйкес құжаттауы керек.
- ◆ Сәйкестік міндеттемелерінің көздері сәйкестік талаптарын қамтуы керек және сәйкестік міндеттемесін қамтуы мүмкін.

4.5.1 СӘЙКЕСТІК МІНДЕТТЕМЕЛЕРІН СӘЙКЕСТЕНДІРУ

1-МЫСАЛ.

Сәйкестік талаптарының мысалдары:

- ◆ заңдар мен ережелер;
- ◆ рұқсаттар, лицензиялар немесе рұқсаттың басқа нысандары;
- ◆ реттеуші органдар шығарған бұйрықтар, ережелер немесе ұсынымдар;
- ◆ соттардың немесе әкімшілік төреліктердің шешімдері;
- ◆ келісімдер, конвенциялар және хаттамалар.

4.5.1 СӘЙКЕСТІК МІНДЕТТЕМЕЛЕРІН СӘЙКЕСТЕНДІРУ:

2-МЫСАЛ.

Сәйкестік міндеттемесінің мысалдары:

- ◆ қауымдастықтармен немесе үкіметтік емес ұйымдармен келісімдер;
- ◆ қоғамдық органдармен және тапсырыс берушілермен келісімдер;
- ◆ саясат және процедуралар сияқты ұйымның талаптары;
- ◆ ұйыммен жасалған шарттар бойынша туындайтын міндеттемелер;
- ◆ ұйымның тиісті стандарттары және салалық стандарттар;
- ◆ ерікті принциптер немесе тәжірибе кодекстері.

ТАПСЫРМА

Сіз үшін қандай шаралар қажет және қайсысы қажет емес екенін анықтаңыз, алайда, компания оларды өз еркімен орындайды және неге?

4.6 СӘЙКЕССІЗДІК ТӘУЕКЕЛДЕРІН АНЫҚТАУ, ТАЛДАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ

- ◆ **Ұйым өзінің сәйкессіздік тәуекелін анықтап, бағалауы керек.** Бұл бағалау сәйкессіздік тәуекелін қатаң бағалауға негізделуі немесе балама тәсілдерді қолдану арқылы жүргізілуі мүмкін.
- ◆ Ұйым тәуекел туындауы мүмкін жағдайларды анықтау үшін өзінің орындау міндеттемелерін оның қызметімен, өнімдерімен, қызметтерімен және өз операцияларының тиісті аспектілерімен байланыстыру арқылы сәйкессіздік тәуекелдерін анықтауы керек.
- ◆ Ұйым сәйкессіздіктің себептері мен салдарын анықтауы керек.

4.6 СӘЙКЕССІЗДІК ТӘУЕКЕЛДЕРІН АНЫҚТАУ, ТАЛДАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ

- ◆ Ұйым сәйкессіздіктің себептері мен көздерін және олардың салдарының ауырлығын, сондай-ақ сәйкессіздіктер мен онымен байланысты салдардың туындау ықтималдығын қарастыру арқылы сәйкессіздік тәуекелдерін талдауы керек. Салдарға, мысалы, жеке және экологиялық залал, экономикалық шығындар, беделге нұқсан және әкімшілік жауапкершілік кіруі мүмкін.
- ◆ Тәуекелді бағалау талдау процесінде анықталған сәйкессіздік тәуекел деңгейін ұйым қабылдай алатын және қабылдағысы келетін сәйкессіздік тәуекел деңгейімен салыстыруды қамтиды. Осы салыстыруға сүйене отырып, бақылаулардың қажеттілігі мен осы бақылаулардың дәрежесін анықтау үшін негіз ретінде басымдықтар белгіленуі мүмкін (6.1 қараңыз).

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ҚАРАУ КЕЗЕҢДІЛІГІ

Сәйкессіздік тәуекелдері мезгіл-мезгіл және ӘРБІР орын алған сайын қайта қаралуы керек:

- ◆ қызметтің, өнімнің немесе қызметтің жаңа немесе өзгертілген түрлері;
- ◆ ұйымның құрылымын немесе стратегиясын өзгерту;
- ◆ мысалы, қаржылық-экономикалық жағдайларға, нарықтық жағдайларға, міндеттемелерге және клиенттермен қарым-қатынасқа қатысты елеулі сыртқы өзгерістер;
- ◆ сәйкестік міндеттемелеріндегі өзгерістер;
- ◆ сәйкессіздіктер.

КОМПЛАЕНС ЖҮЙЕНІҢ ЭЛЕМЕНТТЕРІ

Жоғарыдан реттеу

Тәуекелді бағалау

Саясат және
процедуралар

Қызметкерлер/
Ресурстар

Оқыту

Мониторинг

Бақылау/Қадағалау

Бұзушылықтар
туралы хабарлау

Аудит

СЫЙЛЫҚТАРДЫ РЕТТЕУ

- ◆ РҰҚСАТ ЕТІЛЕТІН СЫЙЛЫҚТАР
- ◆ СЫЙЛЫҚТАРДЫ ШЕКТЕУ
- ◆ СЫЙЛЫҚТАРДЫ ЕСЕПКЕ АЛУ
- ◆ СЫЙЛЫҚ ПЕН ПАРА АРАСЫНДАҒЫ АЙЫРМАШЫЛЫҚ